

Presentation av
det förebyggande arbetet
i Åtvidabergs kommun, 2009

Bakgrund

Åtvidabergs kommun tilldelades statligt bidrag för att anställa en drogsamordnare. Samordnaren påbörjade sitt arbete den 15 januari 2007 arbetet har fortsatt på heltid under hela 2008 och 2009.

Målet med att anställa en drogsamordnare var att de drogpolitiska frågorna skulle lyftas och sättas i sitt sammanhang, implementera det drogpolitiska handlingsprogrammet i kommunens verksamhet. Därutöver skulle samarbetet mellan kommunens olika verksamheter, andra myndigheter, allmänheten och frivilligorganisationer förbättras.

Drogsamordnarens uppgift är att göra kartläggningar, lägesbeskrivningar, skriva/revidera handlingsprogram, dokumentera verksamheten, ta initiativ till utvärderingar, utveckla system för uppföljning, förankra och föredra för beslutsfattare, leda/genomföra processarbete och hålla sig á jour med aktuell kunskap inom området.

Drogsamordnaren ska även mobilisera resurspersoner, bygga nätverk, ta initiativ till att utvecklingsarbete sätts i gång inom prioriterade områden, inspirera och driva på samt marknadsföra det hälsofrämjande och förebyggande arbetet inom kommunen både internt och externt. Drogsamordnaren ska även aktivt söka pengar från externt håll till hälsofrämjande och förebyggande projekt och utbildningar.

Aktivitet

Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och BFC/BUP.

Utvecklingen av samverkan för trygga och goda uppväxtvillkor har fortsatt enligt planerna. De olika delprojektgrupperna har arbetet på under våren, de har kvalitetssäkrat sitt arbete, arbetat med gemensam värdegrund. I någon grupp har det funnits anledning att arbeta extra med att skapa rutiner för samverkan samt säkerställa att rutinerna fungerar. En kommunikationsstrateg har anlåtats för att tillsammans med styrgruppen ta fram informationsmaterial om Åtvidabergsmodellen ”Ingen mellan stolarna”. Modellen består av fyra huvudområden för att säkerställa att barn som riskerar att fara illa får stöd utifrån en helhetsbedömning. Huvudområdena är skola, familj, fritid och miljö. Fokus har legat på att förändra attityder och förhållningssätt och hur barnet/den unge kan stöttas i vardagen. Under maj månad var det uppföljning och utvärdering av samverkan med nyckelgrupperna (skolledare, elevhälsolaget, socialtjänsten, polisen och BFC/BUP). Åtvidabergsmodellen; Ingen mellan stolarna implementeras i ordinarie verksamhet under hösten.

Samtliga samverkansparter har utbildats i att använda screenings och bedömningsinstrumentet ESTER som är utvecklat av Örebro universitet. ESTER är uppbyggt utifrån kända risk och skyddsfaktorer och kommer att användas som ett gemensamt instrument för alla olika funktioner som arbetar med barn och unga. ESTER är även ett naturligt verktyg till utredningsmodellen Barns behov i centrum; BBIC som används inom socialtjänsten.

Goda uppväxtvillkor på fritiden

Kommunen har utvecklat ett gott samarbete med SISU idrottsutbildarna för att hjälpa/stötta kommunens 20 LOK-stödsföreningar att utveckla stödande miljöer på fritiden för alla kommunens barn och unga. Kommunens samordnare och en av SISU: s konsulenter leder processen tillsammans. Under februari månad inbjöds alla idrottsföreningar till en informationskväll om Åtvidabergsmodellen; Ingen mellan stolarna och deras viktiga uppgift i

samhället för att stötta barn och unga som har det lite krångligt. SISU och kommunen informerade om på vilket sätt föreningar kan få stöd i utveckling av föreningen, vilka bidrag det finns att söka med mera. Mötet ledde till att kommunens fotbollsföreningar träffats tillsammans med SISU och Östergötlands fotbollsforbund för att diskutera former för hur de kan samverka med varandra.

Samarbetet med SISU har bland annat medfört att fyra av kommunens idrottsföreningar har deltagit i träningsläger för styrelse som är en hjälp till föreningars styrelsearbete. Konsulenten på SISU har träffat ett flertal av idrottsföreningarna för att kartlägga föreningens behov samt stötta föreningen i utvecklingsarbete. SISU har utbildat 23 ungdomar till barn och ungdomsledare till sommarlovslägret, de har utbildat och stöttat två poolare som arbetat med livskunskap med barn på sommarlovslägret. SISU har anordnat föreläsningar i Åtvidaberg. En av kommunens föreningar är med i en unga ledare satsning genom SISU. De unga ledarna får stöd i att vara goda förebilder, stöd i att vara bra föreningsledare i verksamheten men även för föreningens organisation.

Samordnaren anordnade sommarlovsläger på uppdrag av Kultur och samhällsbyggnadsförvaltningen. Lägret anordnades i samverkan med kommunens föreningar, Kulturskolan, Bilda, Biblioteket, SISU och Östergötlands idrottsforbund. Lägret pågick alla vardagar mellan klockan 10-15 under v 25, 26 och 27. Lägret avslutas i samverkan med Svensk handel i en "Dag för barnen" på torget den 4 juli. Det var åtta olika idrottsföreningar, musikskolan och biblioteket som var med och aktiverade 90 barn på lägret. Sammanlagt var 33 ungdomar ledare på lägret. Under 2009 gjordes en särskild satsning att nå barn med särskilda behov, socialtjänsten, BUS-gruppledare, rektorer, flyktingsamordnaren och skolsköterskor arbetade med att motivera barn som har behov av en stimulerande fritid.

Föräldrastöd

Under mars månad föreläste samordnaren för alla föräldrar till barn i åttonde klass om föräldrar och alkohol i "ÖPP – anda".

Från och med hösten 2009 erbjuds föräldrastöd till föräldrar med barn som är 3-12 i Åtvidaberg. Föräldrastödet sker i samverkan med studieförbundet Bilda. Familjeverkstan är en föräldrastödsmetod i studiecirkelform. Det är föräldrar från fem familjer som deltagit under hösten. Familjeverkstan kommer att erbjudas föräldrar till barn även under vårterminen 2010.

Utveckling av Barn och ungdomsstödsgrupper; BUS-grupper.

Elva personer har genomgått Eleonoragruppen AB: s utbildning som vänder sig till den som kommer i kontakt med barn och tonåringar i svårigheter. Syftet är att öka kompetensen om utsatta barns situation och vilken hjälp som behövs. Samtliga som erbjuds att gå dessa utbildningar får i uppdrag att bli ambassadörer för att sprida kunskaper om barn och tonåringar i svårigheter på sina respektive arbetsplatser. Sju av tio som genomgått utbildningen kommer att arbeta som barngruppsledare. Av dessa sju kommer fem personer från skolan och två från socialtjänsten. Från och med hösten 2008 leds BUS-grupperna i Åtvidaberg av en person från skolan och en person från socialtjänsten. Tidigare var det två personer från socialtjänsten som var gruppledare i grupperna. Det finns BUS-grupper för små barn ca 7-10 år, mellanstora barn ca 10-13 år, och för stora barn ca 13-16 år.

De BUS ambassadörer som inte har grupper för tillfället arbetar fram rutiner för information om barn som bor i familjer med krångel samt rutiner för rekrytering. De har även i uppdrag att

ta fram riktlinjer för vad det innebär att vara BUS ambassadör. Från och med hösten 2009 finns det anslagstavlor på alla grundskolor med information om krångel och olika former av stöd till barn och föräldrar. Information om olika former av krångel och olika stödfunktioner har samlats i tidskriftsamlare som finns i alla personalrum på grundskolorna.

Övriga projektaktiviteter/uppdrag

Under april månad anordnades en temadag och alkoholens konsekvenser i samhället för alla som läser första året på gymnasiet. Temadagen var en samverkan mellan kommunen, Polisen och Rädda barnen. Dagen innehöll fyra olika teman, alkohol & narkotika, Kvinnofrid - våld mot kvinnor och kränkande beteende, misshandel och självkänsla. Först fick varje grupp om ca 35 elever se en film eller delta på en föreläsning om ämnet, därefter delades eleverna in i mindre grupper och det fördes en dialog genom diskussioner och värderingsövningar under samtliga teman. Dagen anordnades med anledning av att det var en ökning av våldsbrott i samband med skolstarten 2008, det var flera fall av misshandel, grovt våld samt en våldtäkt. Kommunens samordnare för förebyggande arbete och kommunens samordnare för kvinnofrid samordnade och planerade dagen. Eleverna och skolans personal var mycket nöjda med dagen, det var många som uttryckte att det var bra att lära sig mer om de olika ämnena, allt arbete som görs och vilka stödfunktioner det finns i samhället.

På uppdrag av kommunchefen har samordnaren reviderat kommunens Drogpolitiska handlingsprogram, uppdraget pågår.

Under maj och juni månad genomförde kommunens alkoholhandläggare och samordnaren en inköpsstudie av tobak och folköl. Sex ungdomar över 18 år anlätades för att provköpa tobak och folköl.

Samordnaren arbetar även som tillsynsinspektör tillsammans med kommunens alkoholhandläggare. De har varit på tillsyn vid två tillfällen.

På uppdrag av kommunchef har samordnaren arbetat fram ett förslag på evenemangsbidrag som föreningar och/eller ideella organisationer kan ansöka om för att anordna evenemang. Evenemang ska anordnas för ungdomar mellan 12-16 år respektive 14-18 år på fredagar och lördagar samt på Valborgsmässoafton, skolavslutning och i samband med skolans höstlov.

På uppdrag av kommunchef har samordnaren startat en utredning för att utreda om det finns någon förening kan tänka sig att bli ansvariga för en cykelbana i Åtvidabergs tätort samt om det finns behov av en cykelbana inomhus.

På uppdrag av kommunens Centrala arbetsmiljökommitté har samordnaren följt upp kommunens rökpolicy om rökfri arbetstid.

Nätverk/Arbetsgrupper som drogsamordnaren ingår/ingått i:

Länsstyrelsens nätverk för samordnare, samtliga drogsamordnare i länet och länsstyrelsen
Länsstyrelsens nätverk för drogförebyggande arbete i Östergötland, med olika aktörer som arbetar drogförebyggande

Länsnätverk för folkhälsoarbete i Östergötland

Arbetsgrupp för revidering av Östergötlands folkhälsopolitiska program, samt utveckling av en samordningsfunktion för folkhälsoarbetet i Östergötland

Nätverk med referensgrupp för ansvarsfull alkoholservering i centrala länsdelen

Rikscentrum för brottsbekämpning och brottspreventions träffar om brottsförebyggande
arbete med fokus på ungdomskriminalitet
Styrgrupp för Åtvidabergssamverkans med skolchefen och vård och omsorgschefen,
områdeschefen på IFO.